

Eğitime ok Boyutlu Bakış

Editörler:

Hüseyin ASLAN

Ümit DOĞAN

Editörler: Hüseyin ASLAN • Ümit DOĞAN

EĞİTİME ÇOK BOYUTLU BAKIŞ

ISBN 978-625-8789-91-1

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2026, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayinevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayınevidir**. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınları taranmaktadır; indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 2000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

I. Baskı: Temmuz 2026, Ankara

Yayın-Proje: Selcan Özgürel

Dizgi-Grafik Tasarım: Beyza Nur Erdoğan

Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Sayfa Basım Sanayi Ticaret Ltd. Şti.

İvedik OSB Matbaacılar Sit. 1514. Cad. No: 23-25

Yenimahalle/ANKARA

Yayıncı Sertifika No: 51818

Matbaa Sertifika No: 77079

İletişim

Pegem Akademi: Shira Ticaret Merkezi

Macun Mahallesi 204 Cad. No: 141/33, Yenimahalle/Ankara

Yayınevi: 0312 430 67 50

Dağıtım: 0312 434 54 24

Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60

İnternet: www.pegem.net

E-ileti: yayinevi@pegem.net

WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

ÖN SÖZ

Eğitim, bireyin yaşamını şekillendiren, toplumların gelişimine yön veren ve çağın gerekliliklerine göre sürekli dönüşen dinamik bir süreçtir. Günümüzde bilimsel, teknolojik, sosyal ve kültürel değişimlerin hız kazanması, eğitim alanında yaşanan gelişmelerin daha kapsamlı ve çok yönlü bir bakış açısıyla ele alınmasını zorunlu kılmaktadır. Bu ihtiyaçtan hareketle hazırlanan Eğitime Çok Boyutlu Bakış adlı eser, eğitimin farklı boyutlarını disiplinler arası bir yaklaşımla değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

Bu kitapta yer alan çalışmalar; eğitim yönetimi, öğretmen yetiştirme, okul kültürü, liderlik, örgütsel davranış, eğitim teknolojileri, yapay zekâ uygulamaları, öğrenci gelişimi ve güncel eğitim sorunları gibi geniş bir konu yelpazesini kapsamaktadır. Her bölüm, eğitim olgusunu farklı bir perspektiften ele alırken aynı zamanda eğitim sisteminin bütüncül yapısına katkı sunmaktadır. Böylece okuyucuların eğitim alanındaki güncel gelişmeleri, sorunları ve çözüm önerilerini farklı açılardan değerlendirebilmelerine imkân sağlanmıştır. Özellikle son yıllarda eğitim alanında yaşanan dijital dönüşüm, yapay zekâ uygulamalarının yaygınlaşması ve değişen öğrenme ihtiyaçları, eğitim araştırmalarının kapsamını önemli ölçüde genişletmiştir. Bu eser, yalnızca mevcut durumu betimlemekle kalmayıp geleceğin eğitim anlayışına ilişkin düşünsel bir zemin oluşturmayı da hedeflemektedir. Kitapta yer alan bölümler, bilimsel araştırma sonuçlarına dayalı olarak hazırlanmış; eğitim uygulamalarına ışık tutabilecek önerilerle desteklenmiştir.

Eğitim, yalnızca öğretmenlerin, yöneticilerin veya akademisyenlerin sorumluluğunda olan bir alan değildir. Ailelerden politika yapıcılara, öğrencilerden araştırmacılara kadar toplumun tüm paydaşlarını ilgilendiren ortak bir değerdir. Bu nedenle kitapta ele alınan konuların farklı okuyucu grupları için yararlı olacağı düşünülmektedir. Eserin, eğitim alanında çalışan akademisyenlere, lisansüstü öğrencilere, öğretmenlere, okul yöneticilerine ve eğitim politikalarının geliştirilmesine katkı sunan tüm paydaşlara kaynaklık etmesi en büyük temennimizdir.

Bu kitabın ortaya çıkmasında emek veren tüm yazarlarımıza, bilgi ve deneyimlerini paylaşıp esere değer katan akademisyenlere ve eğitimin gelişimine katkı sunma amacıyla çalışan tüm araştırmacılara teşekkür ederiz. Farklı bakış açılarının bir araya gelmesiyle oluşan bu çalışmanın, eğitim alanındaki bilimsel birikime katkı sağlamasını ve okuyucular için yeni düşünce ufukları açmasını diliyoruz.

Eğitimin her yönüyle anlaşılmasına, tartışılmasına ve geliştirilmesine mütevazı bir katkı sunması dileğiyle...

Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin ASLAN

Dr. Ümit DOĞAN

BÖLÜMLER VE YAZARLARI

1. Bölüm: Okul İklimi ile Öğretmenlerin İşe Yabancılaşma Düzeyleri Arasındaki İlişki

Kübra AK, Milli Eğitim Bakanlığı
ORCID No: 0009-0001-1803-9953
Prof. Dr. Cevat ELMA, Ondokuz Mayıs Üniversitesi
ORCID No: 0000-0001-8943-8727

2. Bölüm: Okul Yöneticilerinin Dönüşümsel Liderlik Rollerine İle Öğretmenlerin Mesleki Mutluluğu Arasındaki İlişki

Zübeyde ÇELİK,
ORCID No: 0000-0001-6712-5500
Prof. Dr. Süleyman GÖKSOY, Düzce Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-7151-0863

3. Bölüm: Okul Kültürünün Öğretmen Davranışlarına Etkisi

Edanur UÇARMAK, Milli Eğitim Bakanlığı
ORCID No: 0009-0007-1643-0397
Prof. Dr. Yüksel GÜNDÜZ, Ondokuz Mayıs Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-4710-8444

4. Bölüm: Kadın Okul Yöneticilerinin Karşılaştıkları Sorunlar

Günay GÜL,
ORCID No: 0009-0003-0736-8262
Prof. Dr. Hacı İsmail ARSLANTAŞ, Mersin Üniversitesi
ORCID No: 0000-0003-3109-6714

5. Bölüm: Eğitim Kurumlarında Otopoyiyek Yaklaşımının Örgütsel

Kimlik İle İlişkisi
Nurcan KAZICI, Milli Eğitim Bakanlığı
ORCID No: 0009-0007-5634-5533
Prof. Dr. Mahmut SAĞIR, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
ORCID No: 0000-0003-3807-151X

6. Bölüm: Ortaokullarda Yaşanan Risk Alanlarına İlişkin Yönetici ve

Öğretmen Görüşleri
Mustafa MANDIRACI, Milli Eğitim Bakanlığı
ORCID No: 0009-0001-4855-3339
Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin ASLAN, Ondokuz Mayıs Üniversitesi
ORCID No: 0000-0003-2724-0445

7. Bölüm: Özel Okullarda Görev Yapan Öğretmenlerin Ders Denetimine

İlişkin Kaygıları ile Örgütsel Bağlılık Düzeyleri Arasındaki İlişki
Nazlı Can ARSLAN ŞİPŞAK, Milli Eğitim Bakanlığı
ORCID No: 0000-0002-1745-7934
Prof. Dr. Cevat ELMA, Ondokuz Mayıs Üniversitesi
ORCID No: 0000-0001-8943-8727

- 8. Bölüm: Reframing School Leadership for Social and Emotional Learning: A Transformative Case From Turkey**
Assoc. Dr. Tuba AYDIN GÜNGÖR, Artvin Çoruh University
ORCID No: 0000-0002-3356-7826
- 9. Bölüm: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli: Eğitim Paradigmasındaki Dönüşümün Öğretmen Üzerindeki Algısı**
Nurgül BODUR, Milli Eğitim Bakanlığı
ORCID No: 0000-0002-6309-8776
Dr. Ercan BAYSÜLEN, Milli Eğitim Bakanlığı
ORCID No: 0000-0002-4695-5123
- 10. Bölüm: Öğretmenlerinin Öğretim Programı Okuryazarlık Algı Düzeylerinin Çeşitli Değişenler Açısından İncelenmesi**
Doç. Dr. Muhammet Baki MİNAZ, Sakarya Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-0024-1854
Doç. Dr. Halil TAŞ, Milli Eğitim Bakanlığı
ORCID No: 0000-0002-5219-1123
- 11. Bölüm: Öğretmenlerin Günlük Mesleki Karar Alma Pratikleri: Deneyim, Sezgi ve Profesyonel Yargı**
Dr. Öğr. Üyesi Meltem SÜNKÜR ÇAKMAK, Dicle Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-6192-6531
- 12. Bölüm: Standartlaştırılmış Müfredatın Öğretmen Özerkliği ve Sınıf İçi Karar Alma Süreçlerine Yansımaları**
Dr. Türkü KILAVUZ, Mersin Üniversitesi
ORCID No: 0000-0003-0578-6607
Prof. Dr. Yüksel GÜNDÜZ, Ondokuz Mayıs Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-4710-8444
- 13. Bölüm: Geçici Koruma Altında Öğrencisi Bulunan Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Doyumlarının İncelenmesi**
Doç. Dr. Yaşar ÇELİK, Ondokuz Mayıs Üniversitesi
ORCID No: 0000-0001-8159-5189
- 14. Bölüm: Uzaktan Eğitim Öğrencilerinin Yapay Zekâya Yönelik Tutumu: Ondokuz Mayıs Üniversitesi Örneği**
Doç. Dr. Polat ŞENDURUR, Ondokuz Mayıs Üniversitesi
ORCID No: 0000-0003-2225-2359
Öğr. Gör. Emrah ALTUN, Ondokuz Mayıs Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-6979-9995
Öğr. Gör. İrfan SUBAŞ, Ondokuz Mayıs Üniversitesi
ORCID No: 0000-0001-9664-6356

15. Bölüm: Sınıfta Yeni Bir ‘Zihin’: Öğretmen Adaylarının Yapay Zekâ

Farkındalığı ve Algılarının Çok Boyutlu Analizi

Ayşe Nur YİĞİTCE, Ondokuz Mayıs Üniversitesi

ORCID No: 0009-0001-7710-4487

Şeyma TAŞ, Ondokuz Mayıs Üniversitesi

ORCID No: 0009-0005-3776-7103

Doç. Dr. Şener ŞENTÜRK, Ondokuz Mayıs Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-0672-7820

16. Bölüm: Suriyeli Öğrencilerle İlgili Okul Yöneticilerinin

Karşılaştıkları Sorunlar

Meral GÜMÜŞ, Milli Eğitim Bakanlığı

ORCID No: 0009-0007-5155-0503

Prof.Dr. Hacı İsmail ARSLANTAŞ, Mersin Üniversitesi

ORCID No: 0000-0003-3109-6714

17. Bölüm: 7. ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Sınav Kaygısı ve Mantık Dışı

İnançlar Arasındaki İlişki

Nalan BALOĞLU TORT, Milli Eğitim Bakanlığı

ORCID No: 0009-0005-0070-9997

Prof. Dr. Hatice KUMCAĞIZ, Ondokuz Mayıs Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-0165-3535

İÇİNDEKİLER

Ön Söz.....	iii
-------------	-----

1. BÖLÜM

OKUL İKLİMİ İLE ÖĞRETMENLERİN İŞE YABANCILAŞMA DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Giriş.....	1
Okul İklimi.....	2
Yabancılaşma.....	2
İşe Yabancılaşma.....	4
İşe Yabancılaşma ve Eğitim Örgütleri.....	6
Yöntem	8
Araştırmanın Modeli	8
Evren ve Örneklem	8
Veri Toplama Araçları.....	9
Verilerin Toplanması.....	10
Verilerin Analizi	10
Bulgular.....	11
Öğretmenlerin Okul İklimi Algılarına İlişkin Bulgular	12
Öğretmenlerin İşe Yabancılaşma Düzeylerine İlişkin Bulgular	12
Öğretmenlerin Okul İklimine İlişkin Algıları ile İşe Yabancılaşma Düzeyleri Arasındaki İlişkiye Ait Bulgular	13
Okul İkliminin İşe Yabancılaşmayı Yordama Düzeyine İlişkin Bulgular	14
Tartışma, Sonuç ve Öneriler	15
Kaynaklar.....	17

2. BÖLÜM

OKUL YÖNETİCİLERİNİN DÖNÜŞÜMSEL LİDERLİK ROLLERİ İLE ÖĞRETMENLERİN MESLEKİ MUTLULUĞU ARASINDAKİ İLİŞKİ

Giriş.....	21
Araştırmanın Yöntemi	24
Araştırmanın Evren ve Örneklemi.....	24
Demografik Özellikler Formu	26
Dönüşümsel Liderlik Ölçeği	26
Öğretmenlik Mesleği Mutluluk Ölçeği.....	27
Araştırmada Verilerin Analizi	28
Araştırmanın Bulguları.....	28
Tartışma ve Sonuç	41

Öneriler.....	45
Kaynaklar.....	46

3. BÖLÜM

OKUL KÜLTÜRÜNÜN ÖĞRETMEN DAVRANIŞLARINA ETKİSİ

Giriş.....	49
Okul Kültürü.....	50
Okul Kültürünün Bileşenleri ve Özellikleri	50
Öğretmen Davranışları	52
Yöntem	54
Bulgular.....	54
Okul Kültürünün Sınıf İçi Etkilerine İlişkin Bulgular	55
Okul Kültürünün Motivasyona Etkisine İlişkin Bulgular	56
Okul Kültürünün Meslektaş İlişkilerine Etkisine İlişkin Bulgular.....	57
Okul Kültürünün İletişim Üzerindeki Etkisine İlişkin Bulgular.....	58
Okul Kültürünün Mesleki Gelişime Etkisine İlişkin Bulgular.....	59
Tartışma, Sonuç ve Öneriler	61
Kaynaklar.....	64

4. BÖLÜM

KADIN OKUL YÖNETİCİLERİNİN KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR

Giriş.....	67
Problem Durumu	68
Araştırmanın Amacı ve Önemi	70
Araştırmanın Temel Problemi	70
Alt Problemler.....	70
Çalışmanın Kuramsal Temeli.....	70
Yönetim ve Liderlik Kavramı.....	71
Eğitim Yönetiminde Kadın Yöneticiler.....	71
Toplumsal Cinsiyet ve Yönetim İlişkisi.....	72
Cam Tavan Sendromu	73
İş-Aile Rol Çatışması.....	74
Eğitim Kurumlarında Kadın Liderliğine Yönelik Kurumsal Politikalar	75
Konuyla İlgili Yapılmış Araştırmalar	76
Yöntem	77
Çalışma Grubu.....	77
Veri Toplama Araçları.....	78
Veri Toplama Süreci	79

Verilerin Analizi	79
Bulgular.....	80
Nicel Verilere İlişkin Bulgular	80
Nitel Verilere İlişkin Bulgular	81
Kadın Yöneticilerin Karşılaştıkları En Büyük Engellere İlişkin Bulgular	82
Toplumsal Cinsiyet Temelli Önyargılar	82
İş-Aile Rol Çatışması.....	83
Kurumsal Destek Eksikliği.....	83
Tartışma ve Sonuç	84
Kaynaklar.....	86

5. BÖLÜM

EĞİTİM KURUMLARINDA OTOPOYİYEZ YAKLAŞIMININ ÖRGÜTSEL KİMLİK İLE İLİŞKİSİ

Giriş.....	88
Yöntem	92
Araştırmanın Evren ve Örneklemi.....	92
Araştırmanın Veri Toplama Araçları	93
Araştırmada Verilerin Analizi	94
Bulgular.....	95
Tartışma ve Sonuç	98
Öneriler.....	101
Kaynaklar.....	102

6. BÖLÜM

ORTAOKULLARDA YAŞANAN RİSK ALANLARINA İLİŞKİN YÖNETİCİ VE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

Giriş.....	104
Problem Durumu	105
Araştırmanın Amacı	108
Yöntem	109
Araştırmanın Modeli	109
Çalışma Grubu.....	109
Verilerin Toplanması	110
Verilerin Analizi	111
Bulgular.....	111
Okul Yöneticileri ve Öğretmen Görüşlerine Göre Okul Güvenliğini Etkileyen Başlıca Risk Faktörleri Nelerdir Sorusuna Ait Bulgular	111

Okul Yöneticileri ve Öğretmen Görüşlerine Göre Okul Yönetimi ve Eğitim Sisteminden Kaynaklanan Risk Faktörlerine Ait Bulgular	113
Okul Yöneticileri ve Öğretmen Görüşlerine Göre Öğrenciden Kaynaklanan Risk Faktörlerine Ait Bulgular	115
Tartışma, Sonuç ve Öneriler	119
Kaynaklar.....	123

7. BÖLÜM

ÖZEL OKULLARDA GÖREV YAPAN ÖĞRETMENLERİN DERS DENETİMİNE İLİŞKİN KAYGILARI İLE ÖRGÜTSEL BAĞLILIK DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Giriş.....	125
Yöntem	128
Araştırma Modeli	128
Evren ve Örneklem	128
Veri Toplama Araçları.....	129
Verilerin Analizi	130
Bulgular.....	131
Araştırmanın Sürekli Bağımsız Değişkenine (Ders Denetim Kaygısı) İlişkin Bulgular	131
Araştırmanın Sürekli Bağımlı Değişkenine (Örgütsel Bağlılık) İlişkin Bulgular	132
Ders Denetim Kaygısı ve Örgütsel Bağlılık Arasındaki İlişkiye İlişkin Bulgular.....	133
Ders Denetim Kaygısının Örgütsel Bağlılığı Yordamasına Yönelik Regresyon Analizi Sonuçları	133
Tartışma, Sonuç ve Öneriler	134
Kaynaklar.....	137

8. BÖLÜM

REFRAMING SCHOOL LEADERSHIP FOR SOCIAL AND EMOTIONAL LEARNING: A TRANSFORMATIVE CASE FROM TURKEY

Introduction	139
Conceptual Framework	140
Understanding Social-Emotional Learning (SEL)	140
Historical Evolution of SEL.....	140
Core Competencies of SEL.....	141
Theoretical Foundations of SEL.....	142
SEL in Education Systems	142
The Role of School Leadership in SEL.....	142
Findings	143
Principals' Awareness of SEL and International Frameworks	143

Key Factors Influencing Students' SEL Development.....	143
SEL-Supportive Practices in Schools	144
Discussion and Conclusion.....	145
Recommendations.....	146
References.....	146

9. BÖLÜM

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ: EĞİTİM PARADİGMASINDAKİ DÖNÜŞÜMÜN ÖĞRETMEN ÜZERİNDEKİ ALGISI

Giriş.....	149
Problem Durumu	151
Yöntem	152
Çalışma Grubu.....	152
Veri Toplama Aracı	152
Verilerin Toplanması.....	153
Verilerin Analizi	153
Bulgular.....	153
Sonuç.....	157
Kaynaklar.....	158

10. BÖLÜM

ÖĞRETMENLERİNİN ÖĞRETİM PROGRAMI OKURYAZARLIK ALGI DÜZEYLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Giriş.....	159
Yöntem	162
Araştırmanın Modeli	162
Çalışma Grubu.....	162
Verilerin Toplanması.....	162
Verilerin Analizi	162
Bulgular.....	163
Araştırmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Bulgular	163
Araştırmanın İkinci Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	166
Sonuç, Tartışma ve Öneriler	169
Kaynaklar.....	172

11. BÖLÜM

ÖĞRETMENLERİN GÜNLÜK MESLEKİ KARAR ALMA PRATİKLERİ: DENEYİM, SEZĖİ VE PROFESYONEL YARGI

Giriş.....	175
Yöntem	177
Araştırma Deseni.....	177
Çalışma Grubu.....	178
Veri Toplama Araçları.....	178
Verilerin Toplanması.....	179
Verilerin Analizi	179
Geçerlik ve Güvenirlik	180
Bulgular.....	181
Tema 1: Deneyime Dayalı Karar Verme	182
Tema 2: Öğrenci Merkezli Karar Mantığı.....	183
Tema 3: İşbirlikçi Karar Süreçleri	184
Tema 4: Sezgisel ve Hızlı Karar Verme	184
Tema 5: Karar Vermenin Duygusal Boyutu	185
Sonuç ve Tartışma	186
Öneriler.....	188
Kaynaklar.....	189

12. BÖLÜM

STANDARTLAŞTIRILMIŞ MÜFREDATIN ÖĞRETMEN ÖZERKLİĞİ VE SINIF İÇİ KARAR ALMA SÜREÇLERİNE YANSIMALARI

Giriş.....	191
Standartlaştırılmış Müfredat.....	192
Standartlaştırılmış Müfredat, Öğretmen Özerkliği ve Karar Alma Süreçleri.....	192
Yöntem	195
Araştırma Modeli	195
Çalışma Grubu.....	195
Veri Toplama Aracı	195
Verilerin Analizi	196
Bulgular.....	196
Birinci Alt Amaca İlişkin Bulgular.....	196
İkinci Alt Amaca İlişkin Bulgular	198
Üçüncü Alt Amaca İlişkin Bulgular.....	200
Dördüncü Alt Amaca İlişkin Bulgular	202
Sonuç, Tartışma ve Öneriler	204
Öneriler.....	206
Kaynaklar.....	207

13. BÖLÜM

GEÇİCİ KORUMA ALTINDA ÖĞRENCİSİ BULUNAN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN MESLEKİ DOYUMLARININ İNCELENMESİ

Giriş.....	209
Araştırma Amacı ve Alt Problemleri	212
Yöntem	212
Veri Toplama Araçları.....	213
Verilerin Toplanması.....	214
Verilerin Analizi	214
Bulgular.....	215
Tartışma, Sonuç ve Öneriler	220
Kaynaklar.....	222

14. BÖLÜM

UZAKTAN EĞİTİM ÖĞRENCİLERİNİN YAPAY ZEKÂYA YÖNELİK TUTUMU: ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

Giriş.....	225
Yapay Zekâ.....	225
Eğitim ve Uzaktan Eğitimde YZ.....	226
YZ ve Tutum.....	227
Yöntem	228
Araştırma Tasarımı	228
Araştırma Evreni / Örneklemi.....	228
Veri Toplama Aracı	229
Araştırma Süreci.....	229
Veri Analizi.....	230
Bulgular.....	230
Cinsiyetlere Göre YZYG T Puanlarının Karşılaştırılması.....	230
YZ Eğitim Alma Durumu	231
Eğitim Düzeyi	231
Akademik Alan.....	232
YZ'ye Karşı Tutumun Yordayıcıları.....	233
Tartışma, Sonuç ve Öneriler	234
Kaynaklar.....	236

15. BÖLÜM

SINIFTA YENİ BİR ‘ZİHİN’: ÖĞRETMEN ADAYLARININ YAPAY ZEKÂ FARKINDALIğI VE ALGILARININ ÇOK BOYUTLU ANALİZİ

Giriş.....	238
Yapay Zekâ Nedir?.....	239
Eğitimde Yapay Zekâ.....	240
Sınıf Öğretmenliğinde Yapay Zekâ	242
Yöntem	242
Araştırmanın Modeli	242
Araştırma Evreni ve Örneklem	243
Veri Toplama Araçları.....	243
Verilerin Analizi	243
Bulgular.....	244
Nitel Bulgular	247
Yapay Zekânın Kavramsal Çerçevesine İlişkin Bulgular	250
Kullanım Deneyimi ve Yeterlik Algısına İlişkin Bulgular	250
Eğitimde Yapay Zekânın Rolüne İlişkin Bulgular	251
Katkılar ve Risklere İlişkin Bulgular	251
Etik Farkındalığı İlişkin Bulgular	252
Gelecek Eğilimler ve Mesleki Gelişime İlişkin Bulgular	252
Tartışma ve Sonuç	253
Kaynaklar.....	255

16. BÖLÜM

SURİYELİ ÖĞRENCİLERLE İLGİLİ OKUL YÖNETİCİLERİNİN KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR

Giriş.....	258
Problem Durumu	259
Araştırmanın Amacı ve Önemi	260
Araştırmanın Temel Problemi	260
Alt Problemler.....	261
Çalışmanın Kuramsal Temeli.....	261
Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Eğitim Hakkının Hukuki Dayanakları	261
Uluslararası Hukuki Düzenlemeler	261
Ulusal Mevzuat	262
Türkiye Cumhuriyeti Anayasası	262
Millî Eğitim Temel Kanunu (1739 Sayılı Kanun)	262
Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu (6458 Sayılı Kanun)	262
Türkiyede Suriyeli Öğrencilerin Hukuki Statüleri	262

Sığınmacı Statüsü	263
Mülteci Statüsü	263
Şartlı Mülteci Statüsü	263
İkincil Koruma Statüsü	263
Geçici Koruma Statüsü-Suriyeli Öğrencilerin Statüsü ve Hukuki Temel Çerçevesi.....	263
Farklı Ülkelerde Yabancı Uyruklu Öğrenciler Bağlamında Okul Yöneticilerinin Karşılaştığı Sorunlar ve Uygulamalar	264
Okul Yöneticilerinin Karşılaştığı Sorunların Kuramsal Bağlamları	265
Göç ve Uyum Kuramı Bağlamında Okul Yöneticilerinin Sorunları.....	265
Çok Kültürlü Eğitim Kuramı ve Okul Yöneticileri.....	266
Kapsayıcı Eğitim Yaklaşımı ve Yönetim Boyutu.....	266
Okul Yönetimi ve Liderlik Kuramları Bağlamı.....	266
Ekolojik Sistem Yaklaşımı ile Sorunların Çok Boyutlu Niteliği	267
Kuramsal Çerçevenin Araştırma ile İlişkisi	267
Konuyla İlgili Yapılmış Araştırmalar	267
Yöntem	269
Çalışma Grubu.....	270
Veri Toplama Araçları.....	270
Kişisel Bilgi Formu	270
Suriyeli Öğrencilerle İlgili Okul Yöneticilerinin Karşılaştıkları Sorunlar Anketi.....	270
Veri Toplama Süreci	271
Verilerin Analizi	271
Bulgular	272
Tartışma, Sonuç ve Öneriler	277
Kaynaklar.....	280

17. BÖLÜM

7. VE 8. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN SINAV KAYGISI VE MANTIK DIŞI İNANÇLAR ARASINDAKİ İLİŞKİ

Giriş.....	282
Yöntem	284
Araştırma Modeli	284
Evren ve Örneklem	284
Veri Toplama Araçları.....	284
Verilerin Toplanması.....	285
Verilerin Analizi	285
Verilerin Normallik Analizi	285
Bulgular.....	286
Cinsiyet Değişkenine Göre Mantık Dışı İnançlar	286
Cinsiyet Değişkenine Göre Sınav Kaygısı	286
Algılanan Başarı Durumuna Göre Mantık Dışı İnançlar.....	287

Algılanan Başarı Durumuna Göre Sınav Kaygısı.....	287
Algılanan Anne Tutumuna Göre Mantık Dışı İnançlar	288
Algılanan Anne Tutumuna Göre Sınav Kaygısı	289
Algılanan Baba Tutumuna Göre Mantık Dışı İnançlar	290
Algılanan Baba Tutumuna Göre Sınav Kaygısı	290
Sınav Kaygısı ve Mantık Dışı İnançlar Arasındaki İlişkisel Analiz.....	291
Tartışma, Sonuç ve Öneriler	292
Kaynaklar.....	293

1. BÖLÜM

OKUL İKLİMİ İLE ÖĞRETMENLERİN İŞE YABANCILAŞMA DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ¹

Kübra AK, Milli Eğitim Bakanlığı
ORCID No: 0009-0001-1803-9953

Prof. Dr. Cevat ELMA, Ondokuz Mayıs Üniversitesi
ORCID No: 0000-0001-8943-8727

Giriş

Son yüzyılda hayatın pek çok alanında hızla meydana gelen değişimler insanlarla birlikte onların dâhil olduğu örgütleri de etkilemiştir. Farklılaşan dünyaya uyum sağlamak için örgütler de işleyişlerinde ve yapılanmalarında bazı değişiklikler yapmak zorunda kalmaktadır. Örgütler, sadece çevresel faktörlerden değil, içsel çevre ve öğelerden de etkilenmektedir. Örgütün iç çevresindeki en önemli faktör şüphesiz ki örgütün yaşamasını sağlayan, onu hedeflerine ulaştıran çalışanların tutum ve davranışlarıdır. Çalışanların örgütleriyle ve işleriyle ilgili tutum ve davranışları ise birçok faktörlerden etkilenmektedir. Bunların en önemlilerinden biri de örgütün sahip olduğu iklimdir. Olumlu bir örgüt ikliminde çalışma olanağı bulan birey çalıştığı işe, iş arkadaşlarına ve çalıştığı ortama karşı da olumlu duygular beslemektedir. Örgüt iklimi ile birlikte ele alınması gereken bir diğer önemli kavram ise özellikle günümüz örgütlerinde sık görülmeye başlayan ve örgütler için hayati anlam taşıyan işe yabancılaşmadır. Bir birey ve çalışan olarak insanın yabancılaşması, insanın yaşamını devam ettirdiği kurumları, yapıları, ayrıca bu yapıların özellikleri ve yönetiliş biçim ve anlayışlarıyla yüzleşmesini, bu yapıları sorgulamasını gerektirmiş ve bu sorgulamayla birlikte insanın çalıştığı örgütlerle, kurumlara yabancılaşması sonucunu getirmiştir. Örgütsel yaşam bakımından ön plana çıkan yabancılaşma türlerinden en başta geleni de işe yabancılaşmadır (Elma, 2003).

¹ Bu çalışma yazarlar tarafından tamamlanan “Okul İklimi ile Öğretmenlerin İşe Yabancılaşma Düzeyleri Arasındaki İlişki” başlıklı tezden üretilmiştir.